

Meseca julija v sadovnjaku

Letošnje leto, kolikor ga je dosedaj minulo, je za sadje zelo neugodno. Maja tri dni zapored silna slana, ki je uničila polovico letine, sedaj pa suša, ki preti, da uniči še drugo polovico. Pa ne šamo pridelek, ampak tudi drevje samo, zlasti mlado, je jako prizadeto od suše, ker se zaradi pomanjkanja vlage v zemlji ne more razvijati. Zaradi silne suše ga pa izdelujejo tudi razni zajedavci, zlasti listne ušice, katerih je toliko, kakor že davno ne.

Prva sadjarjeva skrb mora biti torej, da kolikor mogoče odvrne od sadnega drevja sušo in zajedavce. Kdor količakaj more, naj na kakršenkoli način zaliva vsaj tisto drevje, ki obeta dober pridelek. Seveda, odraslega sadnega drevesa ne moremo izdatno zalivati s par škafi vode. Za to je treba drugačnih priprav in prilik. Kjer se da napeljati voda iz potoka, je to najboljši način zalivanja. Nekaj se doseže — vsaj pri posameznem drevesu — ako se voda pripelje v sadovnjak v sodu in se polije pod drevjem. Nikdar ne zalivajmo odraslega sadnega drevja tik pri deblu. Od takega zalivanja nima drevo skoro nič.

Zalivanje pritličnega sadnega drevja, prav posebno tistega, ki raste ob zidu, je jako potrebno. Kdor hoče pridelati debel, okusen sad, mora skrbeti za zadostno vlago v zemlji. S pravočasnimi in dovolj izdatnim zalivanjem močno pomnožimo pridelek in izboljšamo njegovo kakovost.

Prav tako ali pa še bolj nujno je zalivanje mladega sadnega drevja, ki je bilo posajeno letos ali raste na stalnem mestu šele par let. Tako drevje še ni na široko in globoko vkoreninjeno in občuti sušo mnogo prej in hujše nego odraslo. Zato tudi zadostuje, ako zalijemo kolobar v premeru enega do dveh metrov. Mlado sadno drevje obvarujemo suše tudi tako, da zatiramo plevel in travo po kolobarju, ki naj bo vedno okopan in pokrit z drobnim gno-

jem ali s kako drugo rahlo tvarino, ki brani, da voda ne more izhlapevati iz zemlje. Razen gnoja je v to svrho dobra sveža trava, plevel, strniščna slama, pleve in v sili tudi smrekove veje. Da kure ne brskajo po tako obdelanih kolobarjih okrog drevja, vržemo čez odejo veje, trnje ali kaj podobnega.

Glede izdatnosti zalivanja opozarjamo na članek v zadnji številki (*»Suša, velika nadloga«*). Povdarjati moramo pa še enkrat, da je drevo takrat izdatno zalito, ako je zemlja premočena vsaj pol metra na globoko in tako, na široko, kakor mislimo, da segajo korenine. Zato pa tako zalivanje zadostuje za teden dni in še dlje.

Drugo važno in čez vse potrebno delo v tem mesecu je varstvo pred zajedavci. Najhujša nadloga na sadnem drevju v tej dobi so listne, ponekod tudi krvave ušice. Razmnožujejo se ene in druge tako naglo, da če zamudimo le par dni, pa jim nismo več kos. Kdor se za listne ušice nič ne zmeni, sicer čez poletje same izginejo; toda škoda, ki jo napravijo na drevju, se ne da več popraviti. S krvavo ušjo je pa ravno nasprotno. Spomladi se pojavlja prav počasi, na poletje se širi bolj in bolj, tako, da so na jesen jablane kar bele, ako smo jo pustili v nemar. Zato je zelo važno, da jo zatremo takoj sedaj, ko se začne pogostejše pojavljati. Zatiranje krvavke je neprimerno lažje nego zatiranje listne ušice, ker se nahajajo navadno na deblu in po vejah, torej po takih delih drevesa, ki niso za močna sredstva tako občutljiva, kakor listi in mladi poganjki. Kdor ima pri rokah arborin, jo bo z 10–15% raztopino prav lahko zatrl.

Razen teh dveh najhujših zajedavcev se pojavijo po sadnem drevju v tem času še drugi škodljivci. Česnjeva grizlica, ki je podobna črnim polžkom, obglodava česnjevo, zlasti pa hruskovo listje. Preženemo jo z živim apnom, s česnim prahom, s pepelom ali pa, ako

drevje obrizgamo z 1% raztopino nospasena. Pristrigač odgrizuje mlade vršičke jablan in dela zlasti v drevesnicah veliko škodo. Odstrizane vršičke pobirajte in v ogenj z njimi! Tudi hrošček se da ujeti, ako ga otresemo in pobiramo ob ranih jutranjih urah. Hudi škodljivci so dalje v odpadlem sadju. Ako ga pobiramo in dokler ni za drugo rabo, sežigamo, jih prav mnogo uničimo. Mladi kaparji se julija meseca razlezejo po drevju. S 3–4% raztopino tobačnega izvlečka in maza-vega mila jih lahko uničimo. Kjer se pokaže na breskvah kodra, potrgajte prizadeto listje in ga sežgite! Kdor je junija meseca nastavil po deblih pasti za zavijača, naj jih sedaj proti koncu meseca pregleda, in če najde v njih bube, naj jih sežge. V hladnejših krajih bi take pasti še sedaj lahko privezali na drevje. (Pest slame ali lesne volne privežemo okrog in okrog debla meter od tal, pa je preprosta past gotova.) Kjer opazimo gnezda jabolčnega molja, ne čakajmo, da bi se gosenice razlezele po vsem drevesu, ampak uničimo jih,

dokler so še skupaj. V to svrho odrežemo vejico z gosenicami in jo sežgimo ali kako drugače pokončajmo škodljivo golazen.

V dobro vzrejenem sadovnjaku so pa julija meseca še druga dela. Ne pozabimo na **precepljeno sadno drevje!** Pincirajmo vse poganjke iz starine, če jih je le preveč, jih nekaj tudi lahko popolnoma odstranimo. Če je poglavo več oces iz enega cepiča, pustimo samo tisti poganjek, ki ima najlepšo lego in ki je najmočnejši, vse druge pa pincirajmo (ne popolnoma odstraniti!) — Pravilne oblike sadnega drevja moramo na vsak način pincirati (primer- no odščipniti vršiček), da se rast ustavi. Močno obložene veje je treba zavarovati, da se pod težo plodov preveč ne pobesijo ali celo ne polomijo. Po sadovnjaku hodimo vedno s škarijama in ostrim nožem v rokah. Marsikaj, kar sedaj lahko odrežemo s škarijama, bi bilo treba, ko bi pustili rasti, čez nekaj let odstraniti z žago. — Julija začnemo razmnoževati vrtnega jagega. H

Snaga pri dobavi mleka

Vsak živinorejec mora na to gledati in strogo paziti, da dobiva od svoje mlečne živine čim bolj čedno ali snažno mleko in tako mleko tudi odda ali odproda ali pa porabi doma. Pri dobavi mleka se mora zavedati, da ne more odpraviti še tako dober mlekar-aki strokovnjak ali še tako dobro urejena mlekarna iz mleka in mlečnih izdelkov napak, ki jih lahko povzroči nesnaga in nemarnost pri dobavi mleka — pred, med in po molzenju. Ne sme mu torej biti vseeno, če odda v mlekarno bolj ali manj snažno mleko, ker iz nesnažnega mleka se ne da napraviti prvovrstno mleko za použitek, pa tudi ne prvovrstni mlečni izdelki, maslo in sir.

Zato pa moramo storiti vse, da pride čim manj nesnage in škodljivih klic v mleko pri molzenju in vseh dobavi mleka. V dosego tega moramo vse priprave — molznjak, mlečne vrče, cedila in cedilnike, hladilnike itd., ki pridejo z mlekom v dotiko pri in po molzenju po vsaki uporabi takoj temeljito osnažiti z vročo vodo ali paro in takimi pripomočki, ki odstranijo z njih tudi

vso tolščobo. Pri molzenju samem je treba še posebno gledati na snažnost. Preprečiti moramo, da ne napravimo pred in med molzenjem v hlevu nika-kega prahu. Ne smemo torej pred in med molzenjem nastiljati živini, kidati in odstranjevati gnoj in krmiti živine. Tudi spravimo na noge vsakikrat le one živali, ki jih takoj na to pomol- zemo. Pred molzenjem dobro obrišimo vime samo s čedno, suho brisačo. Le, ako je vime morda preveč onesnaženo, potem ga je treba najprej zmiti s čisto ne premrzlo vodo in nato pa dobro obri- sati in posušiti s čisto brisačo. Da žival ne otepa preveč z repom okrog sebe, ga ji privežimo na nogo ali pa obesimo na hlevski strop. Neposredno pred mol- zenjem si umijemo roke v čisti vodi in jih posušimo s čisto brisačo. Zelo važno je, da po umivanju ne primemo več z rokama za noben predmet. Ne smemo prijeti za stolček, ki ga rabimo morda pri molži, ne za rep in za noben drug predmet, temveč edinole za vime (se- ske). Molznjak mora biti tudi že pred molzenjem pri kravi, ki jo namerava- mo pomolžiti. Enonožni stolček imeimo

tudi že pred umivanjem rok opasan. Molzimo pravilno s celo pestjo in pomolzimo mleko iz vimena vsake krave do poslednje kapljice. Takoj po molzenju odnesimo mleko iz hleva, ga precedimo, shladimo in spravimo v hladne, snažne prostore, kjer je čist, dober zrak. Hlajenje mleka z vodo takoj po molži je zlasti poleti nujno potrebno. Ako denemo še neshlajeno mleko v mlečne vrče, ne smemo vrčev nikdar takoj, zlasti ne v vročem poletju, zapreti neprodarno s pokrovi, ker se sicer

mleko zaduši. Čez noč pustimo vrče s mlekom odprte, pokrijmo jih le s čistimi prti, da se mleko ne oprahi in ne pridejo vanj muhe ali drug mrčes. Ne zlivajmo skupaj jutranjega in večernega mleka.

Snažnost pri dobavi mleka in pravilno ravnanje z mlekom je treba vedno vpoštevati, zlasti pa ob sedanjih vročih dneh, da obvarujemo mleko pred pokvarjenjem in dobimo kakovostno dobro mleko za užitek ali pa za izdelovanje v maslo in sir. P.

Strniščna setev grašične mešanice

Letošnja košnja ni dala toliko sena kakor lani, ker je bila trava redka in nizka. Živinorejci si bodo torej morali na drug način priskrbeti krme, da jim živina pozimi ne bo stradala. Zlasti poleti je treba štediti s senom in ves čas pokladati zeleno krmo, za katero je že sedaj skrbeti, da je bo dovolj tja do zime. Sedaj ko je ječmen večinoma že požet, ponekod tudi rž, kmalu ji bo sledila pšenica, bo ostalo marsikatero strnišče prazno zlasti tam, kjer ne sejejo toliko ajde in repe. Take njive je izkoristiti za pridobitev zelene krme, ki nam bo služila za pokladanje v prvih jesenskih mesecih. Če jo pa ne bo mogoče vse pokrmiti, nam še vedno ostane možnost jo posušiti ali okisati v jamah za ansilažo. Priporočljivo je torej vsak prazen prostor čimprej zasejati s kako krmno rastlino, ki poleti uspeva, n. pr. s koruzo ali še boljše z grašično mešanico, ki je še bolj tečna.

Grašična mešanica je zlasti v letih pičle prve košnje, kakor je letošnja, velikega pomena, ker nam da tečno beljakovinstvo in škrobno klajo, ki nadomesti vsa druga močna krmila, pa naj jo pokladamo zeleno ali pa suho. Po njej krave dobro molžejo in se hitro odebele, mlada živina lepo uspeva in hitro raste, ker dobiva v tej krmi vse redilne snovi, ki so ji potrebne za razvoj njenega telesa; delovna živina se ohrani zdrava in krepka brez dodatka močnih krmil in pitalna goved se hitreje opita. Torej ima krma te vrste vse lastnosti dobre klaje za govejo živino.

Kakšna grašična mešanica je pa najbolj primerna za poletno setev?

Razen grašice so seveda najbolj prikladne rastline, ki dobro uspevajo v poletni toploti in so tudi same dovolj redilne: v naših razmerah še najbolj odgovarja tem pogojem koruza, ki je radi obilice sladkorja v strženu zelo redilna. V beljakovinstvih redilnih snoveh jo pa izpopolnjuje grašica, ki je izrazita dušičnata rastlina. Tako pridobimo v grašično-koruzni mešanici zeleno krmo, polno beljakovinstva in škrobne hrane. Ta mešanica pa bodi dovolj gosto posejana, da dobro izrabi zemljo in da postane krma bolj nežna in sočna. Zato posejemo na 1 oral njive do 80 kg grašice in 70 kg koruze. (Na 1 hektar 150 kg grašice in 130 kg koruze.) Pri nakupu grašice moramo zelo paziti, da dobimo jaro ali letno grašico (navadno je nekoliko pomešana z ovsem), nikakor pa ne zimske, ki ni primerna za poletno setev in tedaj slabo raste.

Da pa dobimo čimprej obilno grašično-koruzno zeleno krmo, moramo upoštevati naslednje pogoje: prvič dovolj zgodnjo setev, drugič zadostno gnojenje, tretjič primeroma gosto setev in četrtič dovolj vlage po setvi.

Pri poletni strniščni setvi zelene krme se treba podvizati, kajti že en dan v juliju lahko mnogo zaleže. Najbolje je takoj po žetvi njivo plitvo preorati in jo zasejati, da izkoristi vsako poletno ploho. S takojšnjim preoranjem strnišča preprečimo tudi izsušenje prazne zemlje, ki jo je do žetve ščitilo še žito. Zato ne moremo dovolj povdarjati čimbolj zgodnje setve, da izrabimo talno vlago. Najkasneje do konca julija mora biti seme v zemlji, če hočemo do jeseni imeti zeleno klajo.

Tudi gnojenje je važno, kajti od tega zavisi množina pridelane krme. Pomisliti namreč moramo, da vse rastline nabirale dušika, med katere spada tudi grašica, potrebujejo mnogo kalija in fosforne kisline za svoj razvoj. Če hočemo torej, da bo grašica dobro uspevala in v zemlji pridno nabirala dušik, ji moramo pred setvijo potrositi na oral 150 kg superfosfata in 80 kg kalijeve soli (na 1 ha 300 kg S in 150 kg K). — Ker pa sejemo med grašico tudi korožo, ki rabi v začetku razvoja tudi precej dušika, je dobro, če pognojimo tej mešanici še z dobro razkrojenim hlevskim gnojem.

Najboljšo krmno pridobimo pri grašično-koruzni mešanici, če jo sejemo dovolj na gosto; kakor smo omenili že zgoraj, je potrebno za en oral površine 80 kg grašice in 70 kg korože. Tako gosta setev da melko, nežno, tečno zeleno krmno palno beljakovin in sladkorja, ki doseže pri goveji živini najboljši uspeh.

Da pa dosežemo s tako setvijo najboljši uspeh, je potreben še en pogoj, ki pa žal ni v oblasti poljedelca: nam-

rec potrebna vlaga. Zlasti po setvi, v dobi prvega razvoja, mora biti dovolj dežja, da se setev dobro vkorenini in trdno zasedra v zemlji. Brez vlage je seveda uspeh take posetve dvomljiv.

Kako pa sejemo? — Na strnišče posejemo grašično-koruzno mešanico lahko tako, da jo po njem potrosimo; istočasno raztrosimo tudi umetnega gnojila, nato plitvo podorjemo in povabljam, da prej skali. Podoravanje semena ima to posebnost, da si prihranimo na delu in času in da pride zrnje pravočasno v zemljo.

Tam pa, kjer hočemo gnojiti s hlevskim gnojem ali kompostom, preorjemo najprej strnišče in spravimo gnoj v zemljo, potem šele zasejemo mešanico, jo podbranam in povabljam. Valjanje je zato koristno, ker z njim pritismo zrnje k vlažni zemlji, vsled česar hitreje in enakomerneje vskali.

Po tako zasejani grašično-koruzni mešanici bo ostala zemlja močna, rodovitna, kajti grašica jo obogati na dušiku. Zate smemo po njej posejati vsako ozimino, le če postane njiva pravočasno prazna. L.

Ovčjerejsko društvo za dravsko banovino

Na pobudo uredništva lista **Rejec** malih živali in priznanih ovčjerejev Jezerskega, Kokre in Solčave, se je v nedeljo 23. junija zbralo v gostilni Štular na Zg. Jezerskem precejšnje število ovčjerejev, med njimi tudi stari priznani rejec Virnik Ivan z Zg. Jezerskega. Zborovanje je otvoril in vodil sam predsednik občine G. Virnik Peter in naglasil navedoma res nujno potrebo ustanovitve društva za pospeševanje domače ovčjereje. Navzoče rejce je toplo pozdravil tudi urednik lista **Rejec** malih živali g. Inkret s Šenkovega tur na pri Ljubljani, ki je pojasnil namen in cilj novega društva. V dobro zasnovanem strokovnem predavanju je kamnški okrajni kmetijski referent gosp. Hladnik Jakob, ki je vešak na polju ovčjereje, podal zgodovino jezersko-solčavske ovce, njen svetovni sloves s posebnim ozirom na kvaliteto ter izvaljal smernice za razširjenje in ohranitev domače pasme. Navzoči so z zani-

manjen sledili razlagi o selekciji volne in plemenski odbiri ovac, dalje o zapiskih v rodovno knjigo itd. S pozivom na skupno delo za napredek naše ovčjereje je končal predavatelj svoja strokovna izvajanja, ki so jih navzoči z odobravanjem vzeli na znanje.

Po predavanju je sledila debata o raznih pojavih, ki ogrožajo našo ovčjerejo, tudi medved je bil na dnevnem redu, saj je posameznim posestnikom napravil že nič koliko škode, nekaj pa so jo povzročili zlobni ljudje na rovaš medvedove kože. Prečitana in obravnavana so bila pravila, nakar je bil izvoljen pripravljalni odbor z starostjo ovčjerejev gosp. Virnikom Ivanom na čelu. V odboru so tudi zastopniki iz Solčave, Jezerskega in Kokre. Pravila so bila takoj podpisana in vložena na okrajno načelstvo v Kranju. Izraklo se je še mnogo dobrih načrtov, prihodnje delovanje novega društva.

V KRALJESTVU GOSPODINJE

Iz starega novo

Tudi naši najmanjši potrebujejo precej perila ter raznih oblačil, ki pa vendar dokaj veljajo, če se tudi ne porabi zanje dosti blaga. Sedanji časi pa nudijo malokomu toliko sredstev, da bi mogel kupiti otrokom vsega potrebnega, kolikor potrebujejo. Za dojenčke, pa tudi za nekoliko večje deklice in dečke naredimo lahko vse, česar je treba, iz ponošene obleke odraslih, oziroma iz še dobrih delov sicer že nerabne obleke in perila.

V ta namen uporabimo na primer zelo dobro stare moške flanelaste srajce. Spodnji del je navadno lepo ohranjen tako, da dobimo iz njega dva lepa kosa 70—80 cm v kvadratu, iz katerih napravimo tople plenice ali pa hlačke ali spalne srajčke za hladne dni. Iz polletnih moških srajc pa ukrojimo lahko otroške igralne hlačke, ki so higijenične in praktična obleka, ker združujejo v enem vse otroško perilo in obleko za tople letni čas. Iz pletenega volnenega telovnika s preluknjanimi rokavi sešijemo lahko najrazličnejše koristne reči, kakor toplo vrhnjo jopico ali pa vrhnje hlačke. Iz manjših krp pletenine, ki nam ostanejo pri krojenju, še vedno lahko izgotovimo krafte nogavičke ali rokavičke brez prstov.

Ravno tako predelamo tudi žensko perilo. Posebno pripravno je triko perilo, ki je zelo prožno in mehko in se da z lahkoto oprati. Prav primerna je iz takega perila otroška hlačna jopica, ki nadomešča srajčko in jopico. Jopica je tako dolga, da se na spodnjem koncu zapne z dvema gumoboma, ter tvori obenem tudi hlačke. Pri tem je paziti samo na to, da so hlačke dovolj prostorene, ker moramo računati, da pridejo vanje tudi še plenice.

Enako predelamo tudi še dobre dele brisač, obleke in drugega. Preden pa se tega dela lotimo, je nujno potrebno, da vsak kos perila ali obleke temeljito operemo, po potrebi razpavimo in polikamo; nato odrežemo proč vse tiste dele, ki so že preveč izrabljeni (tenki in prozorni); iz dobro ohranjenih delov pa urežemo s pomočjo zanesljivega in preizkušenega kroja tisti kos perila

ali obleke, ki jo mislimo napraviti za malčka če si enkrat preskrbimo dober kroj, ga imamo lahko za vedno, in blaga ne moremo izkvariti. Seveda je urezovanje in šivanje iz starega težje, kakor iz novega blaga, vendar dosežemo z malo potrpljenja in vaje zelo lepe uspehe. Veselje pa je tem večje, čim več in čim boljše stvari smo napravili iz starega blaga, ki nam v obliki otroškega perila ali obleke koristi še dolgo časa. Gospodinja, ki zna obrniti vsako starino v prid, si prihrani marsikaj, otroci pa so navzlic temu lahko snažno, zdravo in prikupno oblečeni. S. H.

KUHINJA

Ješprenj s suhimi češpljami. Ze zvečer namočim četrtil kilograma domačega ješprenja. Zjutraj ga postavim k ognju, da zavre. Potem ga odcedim in nanovo zalijem z dvema litroma vode. Ješprenj naj polagoma vre dve uri. Pol litra češpelj operem v gorki vodi, jih osvežim z mrzlo ter pristavim z litrom vode. Ko so se kuhale četrtil ure, jih z vodo vred stresem v ješprenj in oboje kuham še pol ure. Nazadnje zabelim z mastjo ali maslom. Na mizo dam gorko ali mrzlo.

Makaroni s kislim zeljem. Dvajset dekagramov drobno zlomljenih makaronov skuham v obilni slani vodi. Kuhane odcedim in operem v mrzli vodi. Posebej skuham štiri pesti ne preveč kislega zelja. Zelje podmedem z moko in ga zabelim z mastjo ali oljem. Zelje je lahko tudi od prejšnjega dne. V primerno kozico damam menjaje zelje in makarone. Začnem z zeljem. Naložim ga v kozico za prst na debelo, nanj za prst na debelo makaronov, potem zopet zelje. Na vrh pridejo makaroni. Površino polijem z enim celim jajcem, ki sem ga s tremi žlicami kisle smetane dobro zmešala. Ta jed je dobra za prikuho ali pa za samostojno jed.

Češnjevi emoki iz vzhajane testa. Testo napravim iz pol litra moke, 5 dkg surovega masla, primerno soli in shajane kvasa. Kvasa rabim en in pol dekagrama. Toplega mleka prilijem toliko, da je testo voljno in mehko. To testo stepam. Ko je napol stepeno, pri-

mešam sneg iz treh beljakov. Skledo pokrijem in postavim na toplo, da vzide. Vzhajano testo zajemam z žlico, raztegнем na dlani toliko, da se skrijejo tri češnje, katerim sem odstranila peclje in peške. Lepo zaokrožene cmoke pokladam na pogrnjene deščice, postavim na topel prostor, da vzidejo, nakar jih na masti ali maslu ocvrem. Ocvrte potresem s sladkorjem.

Češnjev zapečenec (šmorn). V globoki posodi zgodljam štiri rumenjake s polno žlico sladkorja, dvema decilitroma smetane ali mleka, dvema žlicama kisle smetane in prav malo soli. Ko je dobro zgodljano, primešam narahlo iz treh beljakov sneg. V pekači razbelim surovo maslo ter zlijem tekočino na maslo. Površino potresem s češnjami, ki sem jim odstranila peclje in peške. Ko je pečeno, raztrgam zapečenec z vilicami in ga s sladkorjem potresem.

Kuhane češnje. Pol kilograma češenj operem, jim odstranim peclje ter jih zalijem z osminko litra vode. Osladim jih s petimi dekagrami sladkorja, odišavam pa z odrezkom limonine lupinice in koščkom cimeta. Počasi naj vro toliko časa, da so mehke. Ohlajene dam kot pridatek kaki močnati jedi.

Zdrobove klobasice. Najprej zavrem pol litra mleka. V vrelo mleko stresem četrt kg zdroba in ga dobro mešam nekaj minut. Ko par minut zdrob vre, ga postavim na stran, da se shladi. V shlajeno mešanico ubijem 3 jajca, pridenem pest zrihanh olupljenih mandljev ali orehov, potem par žlic sladkorja in malo sesekljanih limoninih lupinic. Iz tega testa oblikujem majhne klobasice, jih povaljam v zdrobu ter ocvrem na maslu ali masti. Na mizo jih dam potresene s sladkorjem. Kakršnokoli kuhano sadje jim je dober in primeren dodatek. C. K.

GOSPODARSKE VESTI

CENE

g Žitni trg. Položaj za pšenico se je izpremenil v toliko, da so začele cene padati, ker se nam obeta srednjedobra letina. Kakovost požetega ječmena je po barvi sodeč zelo dobra, po teži 67—68 kg. Trenutno se imenuje za novi ječmen cena 80 Din za 100 kg. Po njem že povprašujejo iz inozemstva, zlasti iz Švice. — Žetev pšenice je že začela, vendar podrobnejših podatkov o letini še ni. Obeta se nekaj manjši pridelek kot lani, vendar računajo z dobro kakovostjo. Dovozev na tržišča v Vojvodini pa ni, ker so producenti zaposleni z žetvijo. Z ozirom na izgled žetve so cene v zadnjem tednu zelo popustile. — Koruza je trdna v ceni, ker jo sedaj Italija jemlje, sicer le kot kompenzacijo za riž.

g Blagovna borza v Novem Sadu. Tokrat hočemo navesti cene žitnega tržišča v Novem Sadu, ki so navadno okrog 4 Din pri 100 kg nižje nego one na ljubljanski borzi. Pšenica bačka potiska 120—124 Din, slavonska 122—124, sremska 119—121, bačka 118—121, banatska 115—121 Din. Ječmen 78—80 Din. Koruza bačka in sremska 76—78, banatska 74—76 moka bačka in banatska

Og in Ogg 190—210, št. 2 170—190, štev. 5 150—170, štev. 6 130—150, štev. 7 107.50—117.50, štev. 8 85—90, otrobi bačka 83—85, fižol bački 110—120, ječmen bački in sremski 63—64 kg 110—120, bački in sremski 76—77 kg 130—132.50 Din.

g Lesni trg. Pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe z Italijo so se zavlekla, zato sme Jugoslavija izvažati v to državo samo iste količine lesa, kakor lansko leto. Vendar je pa uvoz v Italijo še vedno vezan na tako zvana uvozna dovoljenja. Radi slabega izvoza ob tem času v letu 1934, kakor tudi radi težkoč, ki so v zvezi z uvoz, formalnostmi, je sedaj izvoz silno otežkočen. Četudi Italijani iščejo blago in ga nujno rabijo, vlada v našem lesnem izvozu radi omenjenih težkoč skoroda popolen zastoj. Že kupljeno blago se ne more izvažati in čaka po cele mesece na izvozno dovoljenje. Še najlažje se prodajo trami; enako se je lani v teh mesecih izvozilo precej te vrste blaga. A tudi potrebna uvozna dovoljenja se lažje dobe za trame. V drugih vrstah lesa pa kupčija doela počiva.

g Zmanjšanje našega izvoza. Glavno ravnateljstvo carin v Belgradu poroča, da je meseca maja t. l. dosegel uvoz v našo državo 369.1 milj. Din. aprila pa

325.5 milj. in maja lani 327.7 milj. Din. V primeri z majo mlani se je količina uvoza povečala za 1.52%, vrednost pa za 12.62%. Izvoz maja 1935 je znašal 297.26 milj., aprila 1935 368.2 in maja lani 251.9 milj. Din. — K razvoju naše trgovinske bilance je v znatni meri prispevalo veliko zmanjšanje izvoza od aprila na junij, kar je posebno občutno n. pr. v bakru, koruzi itd. — Trgovinska bilanca je bila maja pasivna za 71.8 milj. Din dočim je bila v aprilu aktivna za 42.7 milj. Din, lani v maju je bila bilanca pasivna za 75.8 milj. Din.

ŽIVINA

g Mariborski prašičji sejem 24. junija. Na ta prašičji sejem je bilo pripeljanih 276 prašičev, ki so jih prodajali po sledečih cenah: Mlade prašiče 5–6 tednov stare po 50–60 Din, 7–9 tednov stare 80–90, 3–4 mesece 120–150, 5–7 mesec 160–200, 8–10 mesecev stare 250–280, 1 leto stare 350–480 Din; 1 kilogram žive teže 4–5 Din, 1 kg mrtve teže 7–9 Din. Kupčija pa je bila slaba, kajti prodanih je bilo le 66 glav.

g Živinski sejem v Kranju 24. junija. Prigon živine je znašal 106 volov, 25 krav, 1 telico, 5 telet, 3 bika, 52 prašičev za pleme, 48 opitanih prašičev, 15 ovac in 1 konj. Cene so ostale od zadnjega sejma neizpremenjene in so beležili: voli 3.50–4 Din za kg žive teže, krave 3–3.50 Din, telica 4 Din, teleta 3.75–4 Din, biki 3 Din, opitani prašiči 7 Din, plemenski prašiči po 100–150 Din komad, ovce 50–80 Din, konj je bil prodan za 2480 Din. Kupčija je bila bolj skromna.

DENAR

g Ljubljanska borza. Promet na ljubljanski borzi z devizami je bil srednje živahen in v znamenju nazadovanja večine tujih valut. V prostem kliringu je notiral angleški funt 234.25 Din, avstrijski šiling 8.80, španska pezeta 6.05, grški boni 0.37 Din. Uradni tečaji z 28.5% doplačilom so bili sledeči: 1 angleški funt 215.20 Din, ameriški dolar 43.28, holandski goldinar 29.72, nemška marka 17.59, švicarski frank 14.28, belgijski belga 7.36, italijanska lira 3.60, francoski frank 2.88, češka krona 1.82 Din. — Na svetovnem denarnem trgu se je valovanje zlata ustalilo. V Francijo in Svico se vrača

zopet zlato, ki je pred kratkim odteklo v inozemstvo. — Zanimivo je znižanje obrestne mere za vloge v Avstriji. Tamkajšnje banke in hranilnice so sklenile znižati obrestno mero za pol odstotka tako, da bodo od 1. julija nadalje plačevali za takoj izplačljive vloge 2.5%, za vezane pa 2.75%. Obrestna mera za kredite iz prve roke bo pa znašala 7.5%. Enako je holandska banka sklenila znižati diskont od 5 na 4.5%. — Tudi zlati zaklad naše Narodne banke se je povečal, ker smo uvozili iz Anglije od 13.–20. junija zlata v kosih za 19.224 funtov, t. j. za 460.000 Din.

g Gibanje zlata v raznih državah. Denarna kriza v Franciji se še nadaljuje vendar ne v tistem obsegu kakor prejšnje tedne. Francoska banka je morala v zadnjem tednu oddati zlata za 1.053 milj. frankov, v prejšnjih tednih pa 4.817 milj in prej 3.166 milj. Položaj se začena polagoma bistriti in do konca tega meseca pričakujejo preobrat na boljše. — Tudi Švica je zadnjo polovico maja zgubila mnogo zlata, toda po 2. juniju se je njega odtok ustavil. Opaža se že prehod na bolje. — V Belgijo traja dotok zlata še dalje in zlati zaklad državne banke se stalno povečuje. Od kar je bila izvedena devalvacija belgijskega franka, se je zlati zaklad povečal za 4.631 milj. frankov.

RAZNO

g Dospelost davkov. Davčna uprava objavlja, da dospe v smislu čl. 148 zak. o neposrednih davkih v tretjem četrtletju 1935 v plačilo: a) dne 1. julija 1935 tretji četrtletni obrok zgradarine, pridobnine, rentnine, družbenega davka, davka na neoženjene osebe, davka na poslovni promet in vojnice; b) dne 15. avgusta 1935 prvi polletni obrok zemljarine.

g Stanje hmeljskih nasadov. Iz vseh hmeljskih držav sporočajo, da je hmelj vsled dolgotrajnega hladnega vremena močno zaostal v razvoju. Tudi škodljivci so že nastopili in ponekod precej ogrožajo rastlino. Radi hladnega vremena se tudi konzum piva ne more dvigniti in zato pivovarne ne kažejo nobenega zanimanja za nadaljnje nakupe hmelja. Tako je tudi kupčija za lanski pridelek utihnila in so cene popustile. Edino lepo in toplo vreme še lahko koristi rastlini in poži kupčijo

PRAVNI NASVETI

Obveznice vojne škode. F. H. J. Pred leti ste kupili tri obveznice vojne škode, katere pa ste nekam založili. Vprašate, če se še lahko te obveznice zamenjajo za nove. — Rok za zamenjavo obveznic vojne škode je bil podaljšan in vam svetujemo, da takoj pri najbližnjem davčnem uradu zahtevate zamenjavo vaših obveznic. Ob tej priliki dobite izplačane tudi kupone in zvedeli boste, če je bila kaka številka vaše obveznice izžrebana.

Dolg poštnega poduradnika. N. Posodili ste večji znesek poštnemu poduradniku, ki se je zavezal, da vam bo posojilo v obrokih vračal. Ne drži pa dane besede. Ko ste ga opominjali, vam je odgovoril, da pri njegovi plači nič ne opravite. Zelite nasveta. — Ako vam ne vrača denarja v dogovorjenih rokih, ga lahko tožite. Ko boste imeli v rokah pravomočno sodbo, mu lahko zarubite eno tretjino plače. Ako je dolžniku plačo že kdo drugi zarubil, mu seveda ne morete blizu, dokler oni upnik ni poplačan.

Strojni mornar. L. F. Vprašajte pri domači žandarmeriji ali pri okrajnem načelnstvu, kedaj je razglašen oglas o sprejemu gojencev v mornariško podčastniško šolo. Sicer je pa to vedno objavljeno v »Slovenec« in tudi v »Domo-ljubus«. Pazno torej prebirajte te liste, pa boste vse pravočasno zvedeli.

Živa meja ob travniku. A. L. Radi bi vedeli, kako daleč od meje travnika se sme zasaditi živa meja. — Ni predpisana nikakršna mera. Na svojem svetu sme sosed zasaditi živo mejo tik ob meji, samo da s tem mejašo ne krati kakšnih pravic n. pr. pravico hoje, živinogonje pri oranju itd. Ako bi se veje ali korenine razrastle v sosedovo, jih sme sosed obsekati, kolikor segajo v njegov zračni prostor ali v njegovo zemljo.

Prošnja na Najvišje mesto. S. M. Z. Seveda smete poslati prošnjo tudi na Najvišje mesto. Lepo in razumljivo stvar razložite in pazite, da ne boste v prošnji koga napadali ali žalili. Takšne prošnje se navadno odstopijo pristojnim oblastvom. Če bi žalili v prošnji kakšen urad ali uradnika, bi vas lahko drž. pravdnistvo obžalovalo. Zato bodite previdni.

Nesposoben. N. J. F. Na vseh naborih so vas spoznali za začasno nesposobnega za vojaško službo. Na potrdilu je napisano, da se morate v 31. letu zopet predstaviti naborni komisiji. Vprašate, če boste morali odslužiti svoj rok v kadru, ako vas potrdijo. — Mladenci, ki se spoznajo tudi pri pregledu v 27. letu svoje

starosti za začasno nesposobne, se pregledajo še v 31. letu in se, če jih komisija pozna za sposobne, razporede v operativno vojsko ali v mornarico; če pa niti do tedaj niso postali sposobni, se povsem oproste osebne obveznosti v vojski ali mornarici. V kadru vam torej v nobenem slučaju ne bo treba služiti.

Pritožba proti advokatu. K. Skoro ne moremo verjeti, da bi si advokat, ki je po vašem nalogu iztožil 2000 Din in ki mu je nasprotna stranka plačala ta znesek in prisojene stroške, zadržal ves iztoženi znesek, češ da sodišče ni vseh stroškov naložilo nasprotniku. Ker ne poznamo dotičnih pravnih spisov, vam svetujemo, da vprašate sodnika, koliko so znašali stroški. Sodnik vam bo tudi povedal, kako postopajte proti advokatu, če je res tako ravnal z vašim denarjem, kakor nam pišete.

Hranilec matere. A. C. D. Mati je vdova in nima nobenega premoženja. Vse prihranke ji pošiljate, ker bi se brez vaše pomoči ne mogla preživljati. Vprašate, če bi mogli doseči oprostitev vojaške službe. — Po našem mnenju imate vse pogoje za oprostitev, ako ste edini hranilec za delo-nesposobne matere. Po zakonu o ustrojstvu vojske in mornarice so namreč oproščeni edini hranitelji nesposobnih rodbinskih članov. Kot edini hranitelji se smatrajo rekruti onih rodbin, ki se vzdržujejo izključno od osebnega dela in zaslužka rekrutovega in plačujejo na leto manj kot 120 Din neposrednega davka in v katerih ni nobenega rodbinskega člana sposobnega za delo in pridobivanje, niti takega, ki uživa pokojnino ali drugo državno podporo ali katerikoli drug stalen dohodek, zadosten za vzdrževanje rodbine. Za nesposobne rodbinske člane se smatrajo moški pod dovršenim 17 in nad dovršenim 60. letom starosti, otroci vobče in ženske pod 18 in nad 45 leti starosti, kakor tudi vobče vsi rodbinski člani neglede na leta starosti, ki so pri posebnem zdravniškem pregledu ocenjeni za nesposobne za delo in pridobivanje. Žene z najmanj dvema malima otrokoma se štejejo tudi med nesposobne zadržarje, neglede na njih leta starosti.

Kazen radi prepozno plačane takse. J. K. B. Taksa od kupne pogodbe se mora plačati v 15 dneh po sklenitvi. Oni, ki vam je rekel, da imate za plačilo 50 dni časa, vas ni pravilno poučil. Ker niste v zakonitem roku plačali, vas je dayčna uprava po predpisih kaznovala.

Pekarna v vasi. E. F. C. Ako imate predpisano usposobljenost vam ne bo težko prevzeti pekarne. Obrnite se za vsa pojasnila na domače okrajno načelstvo, ki je obrtno oblastvo prve stopnje.